

1. З історії Херсонської губернії. 1803-1920 pp.: Збірник документів / Упоряд.: О. І. Стукалова ; Відп. за вип. В. О. Лебідь, Т. І. Лебідь. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2013. – 104 с. : іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 17)
2. Державний архів Херсонської області. «Документальні виставки online». Режим доступу: <https://kherson.archives.gov.ua/informacziynadiyalnist/dokumentalni-vystavky-on-line/>.
3. День за днем: хроніка подій революції на Херсонщині // Д.В.Белій. Революція в малюнках — В.Хмель. Константи. 1999. № 4 (11). Режим доступу: <http://mycity.kherson.ua/journal/konstanty11.html>.
4. Горловский Д. Н. Итоги двадцатипятилетия Херсонского городского самоуправления: Краткий ист.-экон. Очерк г. Херсона. /Сост. Член управы Д.Н. Горловский. Херсон: Тип. О. Д. Ходушиной, 1896. 184 с.

УДК: 94(415)"1919/1923"

Давид ДАНЧУК,

здобувач 4 курсу першого (бакалаврського) РВО спеціальності 032 Історія та археологія Херсонського державного університету, м. Івано-Франківськ, науковий керівник: Кузовова Н.М., к.іст.н., доцентка

АНГЛО-ІРЛАНДСЬКА ВІЙНА 1919-1921 РОКІВ ТА ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В ІРЛАНДІЇ 1922-1923 РОКІВ

***Анотація.** У статті досліджуються питання британського панування в Ірландії та історії Ірландії періоду першої половини ХХ, а саме в період Ірландської Революції, до подій якої входить Великоднє повстання 1916 р., Ірландська війна за незалежність або Англо-Ірландська війна, що тривала з 1919-1921 роки та наступна Громадянська війна в Ірландії 1922-1923 років.*

***Ключові слова:** Ірландія, революція, англо-ірландська війна.*

Ірландська революція це важливий історичний період в історії Ірландії, що тривав загалом протягом 1916-1923 років і мав значний вплив на розвиток Ірландії у її сучасному територіально-політичному вигляді, адже за результатами двох війн Ірландія була розділена, зокрема на Ірландську Вільну Державу, що проіснувала до 1937 року як домініон Британської Імперії, та у 1949 році проголосивши власну конституцію отримала вже сучасну назву – Республіка Ірландія. Проте північна частина острова залишилася у складі Сполученого Королівства Великої Британії як Північна Ірландія, що має свою автономію у складі Британії.

Тема Ірландської революції та двох ірландських війн має значну історіографію, зокрема нові наукові праці, що досліджують питання розвитку ірландського націоналізму в Ірландії, передумови війн та стратегії і тактики обох сторін конфлікту Серед них робота Міхаеля Хопкінсона «The Irish war of independence» (1998) [1]. Дослідниками, котрі описували та аналізували історію та перебіг цих подій, були Патрік Сарсфілд О'Хегарті. Він написав одну з перших книг на цю тему, а саме «The Victory of Sinn Fein» 1924 року [2]. Важливим джерелом є спогади безпосередніх учасників подій Ірландської Революції: до прикладу, генерала Річард Малкахі, котрий був учасником тих подій.

Питання релігійно-ідеологічного протистояння ірландських католиків та протестантів, що певною мірою вплинуло на подальші відносини, стало одним із фундаментів протистояння під час періоду Ірландської Революції, адже ірландські католики переслідувалися та мали менше прав, особливо в питаннях землі, ніж протестанти, що і давало фундамент для зростання обурення.

До активізації національного руху привело багатовікове британське панування в Ірландії. Для острова воно мало значний негативний вплив, адже Британія ще з середньовіччя бачила в острові та його населенні лише колонію, що вони використовували як сировинний придаток. Це в певній мірі сприяло поширенню та погіршенню продовольчої ситуації на острові.

Ці трагічні події отримали назву Великий голод в Ірландії 1849-1951 років, що забрав майже три мільйони життів. Це призвело до наростання спротиву та прагнення ірландців до відокремлення та становлення Ірландії як незалежної держави зі своїми державними інститутами під час Ірландської Революції.

Значною подією стало Великодне повстання в Дубліні 1916 року. Повстання було організоване ірландськими волонтерами, його придушення з боку британців викликало обурення серед населення і призвело до значної активізації руху за незалежність Ірландії та поповненню ІРА новобранцями.

Розвитку Ірландського національного руху, що згодом переріс у формування Ірландської Республіканської Армії під керівництвом Майкла Коллінза, сприяло значне зростання політичної самосвідомості та самоідентифікації ірландського народу, що прагнув до створення своєї незалежної від зовнішнього впливу держави. Увага дослідників фокусувалась на стратегії ведення партизанської війни, що була основою військової стратегії ІРА проти британців у Війні за незалежність, а потім і під час громадянської війни. Розглядаються методи протидії республіканцям з боку британського уряду, такі як утворення Королівської Ірландської поліції та чорно-коричневих, досліджується питання утворення уряду в Ірландії.

Вплив Англо-Ірландського договору на розкол всередині Ірландської Республіканської Армії та загалом розкол всередині Ірландської політичної еліти, призвів до розв'язання Громадянської війни, у якій колишні союзники будуть воювати через протиріччя викликані умовами Англо-Ірландського мирного договору. Ключовими подіями під час Громадянської війни стала поразка противників договору та смерть Майкла Коллінза, котрий був обраний як голова уряду Ірландської Вільної Держави.

Перемоги прихильників договору у громадянській війні в Ірландії мала своїм наслідком припинення існування Ірландської Республіки,

натомість Ірландська Вільна Держава продовжила своє існування окремо від Північної Ірландії, яка увійшла до складу Британії як її частина.

Наслідком війн стало те, що вони залишили свій політичний слід та мають вплив на сьогодення, адже Ірландія досі є необ'єднаною та фактично розділеною на дві окремі одна від одної держави.

Список використаних джерел

- 1 . Hopkinson, M. The Irish War of Independence. Dublin: Gill & Macmillan, 1998. 276 с.
2. O'Hegarty, P.S. The Victory of Sinn Féin. Dublin: Talbot Press, 1924. 324 с.

УДК: 94(477.75)"2022"

Віра ДЕРКАЧЕНКО,

здобувачка 1 курсу другого (магістерського) РВО спеціальності 014
Середня освіта, спеціалізації 014.03 Історія Херсонського державного
університету, м. Івано-Франківськ, науковий керівник: Михайленко Г.М.,
к.іст.н., доцентка

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТТЯ В ПЕРІОД ОКУПАЦІЇ М. ХЕРСОНА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ УСНОІСТОРИЧНИХ СВІДЧЕНЬ)

***Анотація.** У статті характеризуються фундаментальні зміни в організації життя городян в окупації та аналізуються основні методи виживання в цих умовах на основі усних свідчень людей. Методологічною основою дослідження є усна історія та локальна історія, що надають можливість презентувати вибрану тему з найбільшою ґрунтовністю та деталізацією.*

***Ключові слова:** Херсон, окупація, трансформації, зміни, продукти, ліки, мобільний зв'язок, банк*

Вивчаючи новітню історію України, особливо події ХХІ ст., можна відзначити збільшення використання в історичних розвідках та